

Andrzej Ziomek

PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU NA GÓRNYM ŚLĄSKU – NOWA FORMA PRAC INTERWENCYJNYCH

W Polsce utrzymuje się od kilku lat wysokie bezrobocie, np. w końcu grudnia 2003 r. odnotowano 3 175,7 mln osób bezrobotnych i stopę bezrobocia w wysokości 20%.

Woj. śląskie to w końcu grudnia 2003 r. 325 tys. bezrobotnych i stopa bezrobocia sięgająca 17,4%.

Tab. 1. Fundusz Pracy – aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Aktywne formy w mln zł	1 168,4	1 241,8	1 0974,4	767,8	604,4	539,4
w tym: prace interwencyjne	319,0	355,6	272,3	150,4	156,6	93,5
Liczba bezrobotnych w tys. osób	1 826	1 831	2 230	2 703	3 115	3 217

Źródło: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Funduszy, 2003 r.

W sposób ogólny należy tu przedstawić bardzo niskie (i malejące z roku na rok) – wręcz symboliczne – wielkości środków Funduszu Pracy w Polsce przeznaczane na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Z tego m.in. powodu Powiatowe Urzędy Pracy mają trudności (w tym przypadku finansowe) w realizacji swoich podstawowych zadań. Stąd rodzi się poszukiwanie nowych, nietypowych form aktywizacji bezrobotnych zarówno przy współpracy administracji lokalnej – urzędu miasta (gminy) i urzędu pracy, jak i partnerów zagranicznych.

Poniżej przedstawione pozytywne przykłady takich działań godne są szerszego upowszechnienia.

Obawiać się tylko można, że przedstawione przedsięwzięcia są podejmowane na małą skalę (dotyczą w sumie niewielkiej liczby bezrobotnych z lokalnej społeczności). Sugerować można, że po wejściu Polski do UE z dniem 1 maja

2004 r. Polacy chętni do pracy za granicą (i znający języki obce) ruszą indywidualnie za granicę w poszukiwaniu pracy. Wiązać się to będzie oczywiście z wieloma sukcesami – związanymi ze znalezieniem pracy, jak też z szeregiem porażek i rozczarowań.

Miasto Chorzów (gmina miejska na prawach powiatu w województwie śląskim – w końcu grudnia 2003 r. charakteryzowało się stopą bezrobocia wynoszącą 23,5% przy liczbie 11,1 tys. bezrobotnych) współpracuje dotychczas z 4 miastami partnerskimi, a od maja 2004 r. tych miast partnerskich będzie już 5.

Z jednym z tych miast partnerskich – Termoli (region Molise, środkowe Włochy, koło półwyspu Gargano nad Adriatykiem) – w 1999 r. nawiązano współpracę dotyczącą zatrudnienia grupy bezrobotnych. Włoska misja gospodarcza – oddział regionalny Molise, która gościła w 1999 r. w Chorzowie, zwróciła się do władz miejskich z inicjatywą zatrudnienia w ramach praktyk zawodowych pewnej grupy chorzowskich bezrobotnych. Zatrudnienie polega na 6-miesięcznych stażach w lokalnej gastronomii i hotelach w okresie trwającego od maja do października sezonu turystycznego.

Strona włoska przygotowuje wszelkie formalności, które są wymagane we Włoszech, jak na przykład:

- poszczególni włoscy przedsiębiorcy składają aplikacje włoskim Ministerstwie Polityki Społecznej,
- wymienione ministerstwo weryfikuje otrzymane od przedsiębiorców informacje i w terminie 4 miesięcy wydawana jest zgoda ministerstwa oraz prefektury policji (sprawy meldunkowe),
- pracownicy ze swojej strony otrzymują:
 - 40-godzinny czas pracy,
 - ubezpieczenie OC i NW oraz ubezpieczenie od kosztów leczenia,
 - nocleg,
 - wyżywienie,
 - kieszonkowe w wysokości 250 euro miesięcznie,
- na podstawie dokumentów przedstawionych przez stronę włoską chorzowscy bezrobotni mogą ubiegać się o wizę włoską z pozwoleniem na pracę.

Powyżej przedstawione informacje o naborze do pracy we Włoszech są ogłaszane przez Urząd Miejski w lokalnych mediach informacyjnych.

W 2001 r. dokonano pierwszego naboru chętnych do wyjazdu do pracy we Włoszech. Zgłosiło się około 50 chętnych, z tej liczby wybrano 30 osób. Z tej grupy ostatecznie do pracy w 2002 r. wyjechało 10 osób.

W 2002 r. przeprowadzono drugi nabór. Zgłosiło się około 40 chętnych, spośród których wybrano 35 osób. Ostatecznie w 2003 r. wyjechało do pracy 21 osób.

W 2003 r. do trzeciego naboru zgłosiło się 45 osób, spośród których wybrano 21 osób. Z punktu widzenia terminu omawianego zagadnienia (marzec 2004 r.) trudno jest określić, ile osób faktycznie wyjedzie do pracy.

O wyborze kandydatów do wyjazdu decydują wytyczne strony włoskiej. Warunki zakwalifikowania się do wyjazdu są następujące:

- wiek 20–40 lat,

- dotychczasowa praktyka recepcyjno-hotelarsko-gastronomiczna, tj. zawody: barman, kelner, kucharz, pokojowe itp.,
- mile widziane dodatkowe kwalifikacje (kursy).

Znajomość języka włoskiego nie jest wymogiem formalnym, ale osoby zakwalifikowane do wyjazdu przechodziły intensywny podstawowy kurs języka włoskiego, dotyczący zwłaszcza terminologii używanych w tych zawodach, w których mają pracować uczestnicy. Kurs organizowany jest przez Powiatowy Urząd Pracy w Chorzowie, ze środków tegoż urzędu.

Powiatowy Urząd Pracy zorganizował również zebranie informacyjne dla wyjeżdżających do pracy, informując ich o statusie w czasie pobytu za granicą (konieczność opłacania składek na ZUS, zagadnienie późniejszych ewentualnych uprawnień do uzyskania zasiłków dla bezrobotnych itp.). Natomiast Urząd Miejski w Chorzowie dofinansował przejazd uczestników do Warszawy po wizę włoską oraz przejazd do Włoch. W sumie dotacja z kasy miejskiej na te przejazdy wynosiła po 5 tys. zł rocznie. Należy tutaj podkreślić, że za każdym razem (każdego roku) udoskonala się procedury administracyjne. Planuje się również rozszerzyć sezonową pracę za granicą o studentów i absolwentów.

W 2004 r. Urząd Miejski oraz Powiatowy Urząd Pracy w Chorzowie złożyły wniosek do unijnego Programu Leonardo da Vinci o dofinansowanie realizowanego przedsięwzięcia. Złożenie takiego wniosku wiąże się z pozytywnymi doświadczeniami z roku 2003, gdyż wówczas sąsiednie miasto Siemianowice Śląskie (charakteryzujące się w końcu grudnia 2003 r. stopą bezrobocia wynoszącą 29,4%, tj. 7,2 tys. bezrobotnych) dzięki Programowi Leonardo da Vinci zrealizowało w 2003 r. współpracę z Niemcami dotyczącą staży zawodowych dla 45-osobowej grupy bezrobotnych związanych z gastronomią, a w 2004 r. grupy 30 osób bezrobotnych związanych z budownictwem. Również za pośrednictwem tego samego programu w 2004 r. 12 osób wyjechało do Irlandii w ramach wymiany doświadczeń.

Na zakończenie należy stwierdzić, że zarówno strona włoska, jak i polska bardzo pozytywnie oceniają corocznie podejmowane przedsięwzięcie. Pracodawcy włoscy cenią Polaków za wysoką jakość pracy i odpowiedzialność. Po pierwszym i drugim wyjeździe sporo osób (brak oficjalnej statystyki) zostało indywidualnie poproszonych przez zatrudniających ich pracodawców do pozostania i podjęcia dalej pracy lub ponownego, w nowym sezonie podjęcia pracy indywidualnie (poza realizowanym programem).

Literatura

- Ziomek A., 2000, *Przeciwdziałanie bezrobociu w gminach regionu Górnego Śląska*, Katowice: Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa.
- Ziomek A., 2001–2002, *Teoretyczne i praktyczne aspekty przeciwdziałania bezrobociu w gminach*, Katowice: Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa.
- Ziomek A., 2003, „Model prozatrudnieniowych inicjatyw lokalnych czynnikiem wspierającym tworzenie nowych miejsc pracy” (w:) R. Horodeński,

Sadowska-Snarska C., *Rynek pracy w Polsce na progu XXI wieku*, Białystok–Warszawa: Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Białymstoku, s. 169–178.